

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exercitium Perfectionis, Et Virtutum Christianarum

In tres Partes distinctum

Rodríguez, Alonso

Coloniæ Agrippinæ, 1622

VIII. Perfectioni comparandæ permultum confert, in res altas & eminentes oculos conicere.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40072

faurum (qui est ipsemet Deus) compa-
remus, maius à nobis studium & dili-
gentiam non exigat, quam mundani in
perituris diuitiis, quas & tinea demoli-
tur, & fures effodiunt, & cras peribunt,
coaceruandis adhibeant: cum & bono-
rum spiritualium cupiditas, & amor no-
ster erga illa, & in illis colligendis soli-
citus, tanto esse debeat maior, quanto
hæc temporalibus & maiora sunt & di-
gniora. Quam mortalium cæcitatem
ipse etiam amare satis deplorat, dicens:

*Serm. 1. de
altis. & baf-
si. 100. &
Epiſt. 347.*
Magna confusio magna valde nobis, quod
ardentius illi (mundani) pernicioſa deſide-
rant, quam nos utilia; diligentius illi vitia
& mala, quam nos virtutem, citius
illi ad mortem properant, quam nos ad vi-
tam.

*Hiſt. Ec-
cleſ. p. 2. l. 6.
c. 1. & in vi-
ta S. Pelagii.*

Abbas Pambo, sicut Ecclesiastica re-
fert historia, cum Alexandriam venisset,
mulier mundana in via illi occurrit: quã
cũ superbe ornatã & comptam cerneret,
in lacrymas illico & gemitus prorupit, di-
cens, Væ mihi, væ misero mihi. Percun-
stantibus discipulis, Pater quid ploras?
respondit ille, An non merito plorem,
cum videam mulierem hanc plus curæ &
laboris in corpore comendo impendere,
quo hominibus vanis complaceat, quam
ego in anima mea, quo placeam Deo? Vi-
deo, hanc se plus affligere & cruciare ad
homines illaqueandos, & deinde ad in-
ferna trahendos, quam ego me ad eos
cœlo asserēdos. B. P. Franciscus Xaverius
etiam erubuisse legitur & succensuisse,
comperito, mercatores prius ad Iaponas
penetrasse, caducas & transitorias mer-
ces suas ad eosdem deueniendo, quam
ipse, vt Evangelicos thesauros huc &
opes inferret, quo per eas fides Christia-
na hic dilataretur, ac regni cœlorum li-
mites latius propagarentur ac distende-
rentur. Erubescamus itaque & præ pu-
dore confundamur, quod filii huius sæ-
culi in rerum mundanarum studio pru-
dentiores multo & vigilantiores sint,
quam nos in diuinarum: quia filij huius
sæculi prudentiores filiis lucis in generatione
Rodriquez exercit. pars I.

sua sunt. Atque hoc nobis sufficiat ad
teporum & languorem mentis excutien-
dum.

CAPVT VIII.

*Perfectioni comparanda permul-
tum confert, in res altas & emi-
nentes oculos conij-
cere.*

NON parum quoq; nobis, ad profectũ
& perfectionē cõparandã conduceret,
si oculos animi semper in res altas ma-
gnamq; perfectionem includentes conij-
ciamus, iuxta illud Apostoli consilium
ad Corinthios scribentis, *Emulamini* 1. Cor. 12. p. 1.
*charismata meliora & maiora, magna &
heroica inquam aggrediamini, adhuc ex-
cellentiore viam vobis demonstro.* Per-
magni momenti hocce medium est: ne-
cesse namque est, vt conceptibus ac de-
sideriis nostris sublimissime euolemus,
vt opere ipso saltem ad ea quæ rationi
consentanea sunt, pertingamus. Obuia
comparatio perspicue ostendet, quid ve-
lim dicere; & quanti momenti hocce
medium sit, & quam necessarium, ad o-
culum declarabit. Aliquando arcus ali-
cuius neruus remissior est, debes, quo
scopi centrum ferias, palmo vno atque
altero altius visu collimare, quod enim
funis laxior sit, hinc non ferias quod in-
tendis; quare cum altius paulo oculis
collineabis, recta destinatum tanges.
Nos quotquot sumus, instar arcus flac-
cidi ita languemus & flaccidissimus, vt,
quo scopi centrum & altum tangamus,
summe & altissime collineemus oporteat.
Homo siquidem per peccatum ita lu-
xatus & eneruatus est, vt, quo vel ad
mediocrem virtutem pertingat, ad ma-
iora & altiora conceptu desiderioq; eum
aspirare necesse sit. Dicit mihi quispiam,
sufficit mihi nullum me letale crimen
committere, ad altiore proinde perfe-
ctionem

D ctionem

tionem non anhelat. At vereor, ut vel eatenus non pertingas, quod arcus tuus remissus sit & flaccescens. Si autem altiora conciperes, illuc fortasse pertingeres quo intendis. Sed ulterius non euolando, vereor ut in posterioribus maneat, & in presentissimo verferis lethale crimen consciscendi periculo. Religiosus porro, cui propositum est, non solum Dei praecepta, sed & consilia sua exacte seruare, quique non modo à letalibus peccatis, verum etiam venialibus, & reliquis imperfectionibus statuit abstinere; is probatum & laudabile iter ingreditur, ad in nullum peccatum mortale impingendum, quod altius & sublimius quoddam propositum concepit: qui si forte ex infirmitate eo non pertingat, quo pertingere proposuit, sed paululum retro remaneat, non delinquit, nisi fortasse in re quae puri consilii est, non praecepti; & tantum paruam aliquam regulam praetergreditur, ac leuem aliquam imperfectionem admittit, demum non nisi venialem noxam contrahit. Alius vero ille, qui solummodo proponit nullum mortale crimen consciscere, etsi aliquin in postremis hæreat, quod arcus sit flaccidus ac remissus, tandem in letale etiam scelus incidit. Atque hinc est, quod mundanos tam frequenter in graua & letifera flagitia incidere videmus, bonos vero Religiosos, quae Dei bonitas & clementia est, ab illis liberos, & nimium quantum remotos esse. Atque hoc vnum de magnis illis bonis est, quibus in Religioso statu gaudemus, & ob quod nos ingentes agere Deo caeli gratias par est, qui ad eundem nos vocare dignatus est. Et sane, tametsi nullum aliud praeter hoc Religio bonum haberet, vnum id nobis satis esse deberet ad magna cum consolatione semper & gaudio viuendum. & instar singularis cuiusdam beneficii & gratiae Dei habendum, quod in eandem nos adsciuerit. Ibi namque, Deo dante, spero fore, ut quod reliquum

*Mundani
sape, Reli-
giosi raro pec-
cam mortali-
ter.*

est vitae tempus, sine vlla scitis peccati mortalis noxa traducturi: si vero in mundo ageretur, vix annus, imo ne quidem mensis, ac fortasse ne septimana quidem sine letali peccato vobis transiret.

Hinc etiam manifestum fiet, in quanto tepidus ac flaccidus Religiosus, qui regulam violare parui facit, & parum de perfectione sua procuranda sollicitus est, periculo agat. Is namque prope est, ut in graue aliquod crimen precipitet. Si porro proficere in spiritu desideres, perfectissimam quandam humilitatem, per quam nimirum eo tandem peruenias, ut quodlibet opprobrium & ignominiam hilari lætoque recipias, animo concipe; faxit porro Deus ut saltem patienter & æquanimitè illa feras. stude quidem perfectissimam quandam voluntatis simul & intellectus obedientiam acquirere: vtinam vero etiam in ipsa exteriori praecepti executione, & plena eiusdem perfectione non delinquas. stude quidem in rebus difficilibus & arduis, quae tibi occurrere queant, te totum resignare, & indifferentem habere; vtinam vero postea, in ordinatis & communibus saltem, quae quotidie se offerunt, resignate te gerere possit.

Hoc scilicet, ut refert Augustinus, spectat Deus, dum ante omnia mandata, & ipso in principio, altissimum simul & perfectissimum, nobis mandatum seruandum praescribit, dicens, *Diliges Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex omnibus viribus tuis, & ex omni mente tua. Hoc est primum & maximum mandatum*, atque adeo reliquorum finis, dicente Apostolo, *Finis praecepti est charitas*. Tanta autem mandati huius excellentia est, ut vltimam & plenam eius perfectionem non huius esse vitae, sed futurae reseruari, Doctores Theologi & Patres doceant; Nulla nam-

*Lib. de ser-
uati. in
tit. in. 114
tom. 7. c. 114
a. 2.
Luc. 10. 27
Mat. 22. 37
Dent. 6. 5
Tit. 2.*

la namque alia re occupari quam Deo, & totum cor nostrum, voluntatem, intellectum, mentem, omnes denique vires nostras semper ac perpetuo in illo diligendo intentas habere, solis cœlesti beatitudine perfuerentibus mentibus datum est. In hac enim vita eatenus pertingere non possumus, eo quod corporis necessitatibus nos seruire necesse sit. Quamuis porro hoc mandatum adeo sublime sit, tantamque perfectionem includat, ipsiua tamen Deus ante alia omnia, & omnium primum proponere non dubitat, ut intelligamus, quousque nos attendere, & peruenire studere debeamus. Hinc bene Augustinus: *Cur hoc precipiatur, quod Deus ex toto corde diligatur, etiamsi hoc preceptum in hac vita non possit impleri? quia non recte curritur, si quo currendum est nesciatur.* Id est, ideo in ipso initio nobis mandatum hoc tam arduum & sublime proponitur, ut nostrum, in tam eminentem finem & exitiam perfectionem oculis coniectis brachium quam maxime extenderemus, & saltem discum iaceremus quam possemus longissime. Quo enim altius collinauerimus, eo nimis à scopo præfixo abfuturi sumus.

S. Hieronymus ad illa Prophetæ verba: *Beatus vir, cuius est auxilium abs te: ascensiones in corde suo disposuit, scribens, ait, Sanctus ponit ascensiones in corde suo, peccator descensiones.* Sanctus, inquam, semper ascendere, & in via perfectionis progredi allaborat; atque hoc est, quod cordi is suo perpetuo insculptum gestat & circumfert: secundum illud Sapientis, *Cogitationes robusti semper in abundantia.* Peccator vero & imperfectus de nullare minus sollicitus est; nam communi vitæ genere contentus est, & ad summum vix dum in medio consistere satagit; atque inde est quod deficiat, & ad ima vergat. Vnde Ioannes Gerson, *Vox multorum est, sufficit mihi vita communis: si cum multis saluari poterò, satis est. Nolo*

merita & perfectiones excellentiores Apostolorum, & illustrium sanctorum, nola volare per summa, incedere per planiora contentus sum. Hæc scilicet est vox imperfectorum, nam illi nomine multorum intelligantur; perfecti quippe, pauci sunt. Vnde in Euangelio dicit Dominus: *Mul-
ti sunt vocati, pauci vero electi.* Et, *Lata porta & spatiosa via est, que ducit ad perditionem, via inquam communis & tepiditatis; & multi sunt, qui intrant per eam. Quam angusta porro porta & arcta via est, que ducit ad perfectionem, & proinde ad vitam, & pauci sunt qui inueniunt eam!* Illos proinde putat Augustinus per pecora campi apud Psalmistam designari, quod in campo spatiofo ac late patenti incedere, nullam vero subire regulam, nec constringi arctius velit. Quocirca bene Gerson ex sola hac voce, *Sufficit mihi vita communis: si cum multis saluari poterò, satis est; maiorem perfectionem habere nolo;* manifeste colligi asserit aliquem imperfectum esse; cum per angustam ingredi portam detrectet. His ergo, qui ex tepore satis esse putant, si cum mediocribus & media turba saluentur, magno pere ait esse timendum, ne cum fatuis virginibus præ inertia dormitantibus condemnentur, nec non cum seruo illo pigro, cui satis fuit talentum à domino acceptum asseruare in terra defossum, at cum illo negotiari aut lucrari noluit, cui deinde & quod habebat talentum ablatum est, & ipse in tenebras exteriores coniectus. Alia porro eius condemnandi causa in Euangelio non legitur, quam quod acceptum talentum lucro adaugere noluisse.

Vt vero magis ad liquidum pateat, quam turpis & infamis horum sit status, exemplum hoc adducit Gerson: *Finge tibi, inquit, patri cuidam familias, tum genere, tum opibus illustri, multos esse filios, & omnes familie ad posteros propagandæ, & generi per industriam aliasque dotes naturales*

D 2 illu-

Lib. de p...
ell. in p...
iocin. 104
om. 7. 8. 10
2. 2. 9. 114
2.
Luce. 10. 25
Mat. 21. 27
Deut. 6. 6

172. 5

3. p. tract. de
myst. pract.
sodas. 4.

illustrando peridoneos, atque omnes id nauiter agere, præter unum; qui reliquis facientibus quod filios tam illustri patre natos facere par est, præ torpore & desidia, otiosi sedendo & in domo paterna dissolute uiuendo, ac nihil ingenio paternaque stirpe dignum agere vult, quo familiam suam propaget & illustret; cum tamen non minus rem suam agere cum laude posset, si vellet, ac reliqui fratrum; sed sufficere sibi ait id quod habet, ad in statu quodam mediocri uiuendum, maiorem se proinde honorem & incrementum habere, & amplius ad ea comparanda laborare nolle. Hunc itaque ad se parens euocat, rogat instanter, & qua potest, persuadet, vt altiora quædam ac sublimiora concipiat. Vt autem ad hæc illum exstimulet, reuocat illi in mentem habilitatem, ingenium, naturæ dotes, generis nobilitatem, exempla tum maiorum, tum fratrum, quos quotidie ante oculos habet. Qui si ne his quidem omnibus è veterno desidiolo excitari, & ad lares paternos relinquendos, & ad altiora quædam aggredienda exstimulari queat, magno haud dubie patrem mœrore afficiet. Ad eundem modum, inquit Gerson, cum filii altissimi & Iesu Christi fratres nos simus, Pater noster cælestis, ad perfectionem huius verbis nos exhortatur & animat, Nolite, filii mei, vita quadam communi contenti esse, sed estote perfecti, sicut & Pater vester cælestis perfectus est: insignem patris vestri generositatem & perfectionem respicite, & ea facite, quæ talis patris filios facere decet, vt sitis filij patris vestri, qui in caelis est. Respicite quoque fratrum vestrorum exemplum: in primis si in primogenitum & maiorem natu fratrem, Iesum Christum inquam, oculos conijcere velitis, videbitis illum vniuersi generis nostri decus & ornamentum fuisse; quem quamuis sanguinem & vitam omnem impendisse oportuit, eius tamen comparatione bene eam credit datam & impensam. Si vero nimis sublustri hu-

Matt. 5. 48.

Ibid. v. 45.

ius vnus exemplo oculi vestri imbecilliores perstringantur reliquos fratres, non minus debiles quam vos, in peccato etiam natos vt vos, passionibus, tentationibus, & prauis inclinationibus non minus obnoxios quam vos, intuemini. Siquidem hanc potissimum ob causam, Ecclesia mater nostra sanctorum nobis exempla proponit, illorumque festiuitates celebrari præcipit. Si autem propiora, & velut domi nata exempla magis moueant, eorum considerate exempla fratrum, qui eodem vtero, eadem Religione, eadem vobiscum societate producti sunt: respicite inquam & inspicite B. P. Ignatium, B. Franciscum Lauerium, Franciscum Borgiam, Edmundum Campianum, aliosque similes quos nostis. Date itaque operam, vt eos imitemini; nolite familiæ ac Religioni vestræ probro & dedecori esse. Quem omnia hæc ad opera heroica non exstimulant, sed cui vita communis & ordinaria satis est, an non ad oculum pater, hunc quantum est ex parte sua, Deo, qui est Pater noster, tristitiam & amaritudinem, proximo & fratribus scandalum afferre, ac mereri, vt Pater cælestis cum vt filium, fratres vero vt fratrem non agnoscant?

Hoc igitur est quod dicimus, debere nimirum nos alta & generosa quædam proposita concipere, & semper in magna & eminentia opera oculos ac cor conijcere; vt, etsi ob imbecillitatem & fragilitatem, huc pertingere non valeamus, non adeo tamen in postremis & extremo hæreamus. Imitari quippe nos hic oportet mercatores, qui cum suas vendere merces volunt, vltra condignum exigere pretium solent, vt emptor postea ad id quod æquum est, offerendum descendat, nec non eos qui pacisci cum aliquo volunt: hi siquidem in principio plura petunt, quam aut ratio aut æquitas suadeat, vt paulatim alii ad summam rationi consonam dandam delabantur; iuxta illud

tritum

eritum sermone prouerbum, *Iniquum*, id est plus quam iustum est, *petas, ut iustum feras*. Hoc modo & ego hic suadeo moneoque; videlicet, ut petas non quod iniustum, sed quod iustissimum est in summo gradu: primum inquam postula id quod iustissimum est, ut hoc pacto descendas saltem ad id quod iustum est. Postula & desiderera quod pretiosissimum est, ut sic ad mediocri pretio digna dilabaris. Si enim oculos duntaxat in id quod mediocre est, conicias, & ad altiora maioraque te non extendas, ne ad media quidem peruenies, sed admodum in extremis hærebis.

Hinc ad oculum patebit, quanti in exhortationibus & colloquiis spiritualibus quæ instituiimus, referat de rebus magnam quandam perfectionem includentibus agere; ad profundissimam quandam humilitatem (quæ ad supremum vsque gradum perueniat) ad perfectam omnium passionum & appetituum mortificationem, ad plenam cum voluntate diuina conformitatem (ut nimirum aliud in nobis velle & nolle non sit, quam id quod Deus aut vult, aut non vult, & hoc vnicum nostrum sit gaudium & omnis recreatio) nos inuicem exhortando; atque ita de cæteris virtutibus. Obiiciet hic forsitan aliquis, ad quid, de tam altis ac sublimibus rebus apud homines imbecilles, & qui interdum vixdum prima pietatis vestigia posuere, loqui ac differere? Si nobis dicerentur ea quæ nostræ imbecillitati tenuitatisque consentanea essent, quæ plana, aperta, intellectu facilia, forsitan ad ea haud grauate animum applicarem; sed hæc perfectiones ad tertium vsque cælum pertingentes, non nobis, sed Apostolo Paulo, aliisque ei haud assimilibus proponendæ tradendæque videantur. Sed, audi amice, inani fundamento hæc tua obiectio nititur. Ad te perfectiones hæc spectant, &, quando de iisdem

loquimur, tecum loquimur. imo vero, ob hanc ipsam rationem, ob quam tibi eas tradi debere negas, eæ tradendæ sunt. Dicis ideo tibi tam alta & sublimia tradenda non videri, quod imbecillis sis & imperitior, at vice versa, equidem ob hanc ipsam imbecillitatem tam alta tamque perfecta tibi aio dicenda & proponenda videri, ut dum oculos in illa conicias, saltem facias id quod æquum & iustum est, & in ipso virtutum stadio tam remote à meta non agas, nec tam procul ab earum fastigio abis.

Huc etiam non parum conferet, vitas & exempla Sanctorum cum legere, & ex aliis audire, tum excellentes eorum virtutes & heroica opera accurata meditatione recolere. Atque hac de causa nobis eadem ab Ecclesia proponuntur, ut, quamuis eo perfectionis non pertingamus, quo illi pertigerunt, saltem, ad reporem nostrum excutiendum, animum concipiamus.

Hinc vero & alia utilitas resultat fore nimirum, ut, sanctorum vitæ puritate considerata apud nos confundamur, & videntes quam adhuc procul ab illa distemus meta, ad quam illi auspice Deo peruenerunt, apud nosmetipsos humiliemur. Egregie id declarat Gregorius Magnus super illa Iob verba, *Respiciet homines sanctos & iustos, & dicet, peccanti*, videndoque illustria illorum exempla, humiliabitur & confunderetur. Sicut pauperes tum magis & euidentius suam inopiam perspiciunt, quando amplissimos diuitum & potentium thesauros intuentur: Ita inquit Gregorius, magis se anima tum humiliat, suamque pauperiem cognoscit, cum illustria sanctorum exempla, & laudabiles eorum vitas coram oculis cernit.

Cum Sanctus Antonius Abbas, ut tradit Hieronymus, à visitatione Sancti

D 3 Pauli

Vita Sanctorum lectu utilis.

Lib. 24. Moral. c. 9.
Iob. 33. 27.

In vita S.
Pauli primi
Eremitæ.

Pauli primi Eremitæ, cuius eximiam vitæ sanctitatem coram inspexerat, ad discipulos suos reuertetetur, illique prodeuntes obuiam, peterent ab eo, Vbinam hæcenus fuisti Pater? ille multo cum fletu respondens ait, Ah me miserum peccatorem, qui non nisi umbra sum monachi, & falso Religiosi nomine glorior! Vidi Eliam, vidi Ioannem Baptistam in deserto, cum vidi Paulum in paradiso. Simile quid de magno legitur A-Macario, qui cum externos aliquot monachos vistrasset, mirabilemque illorum perfectionem aspexisset, ad suos reuersus, apud eosdem incessanter plorabat, dicens, Vidi monachos vere monachos, non sum ego monachus, vt qui nudum dumtaxat monachi nomen geram. Si hoc ipsimet sancti (quæ eorum erat humilitas) dixerint, nos sane multo verius ac potiori iure id dicere possumus, dum sanctorum exemplum & heroicas eorum virtutes consideramus. adeo vt quæ nobis in perfectione desunt, ea per humilitatem & confusionem nostri supplere debeamus. Atque ita illud, quod iam deduximus, medium non parum omni ex parte nobis proderit.

CAPVT IX.

Quanti referat parua magnificare, non vero ea vt parua parui pendere.

Eccles. 19.

Qui spernit modica, paulatim decidet. Est hoc maximi ponderis ac momenti documentum, iis præsertim, qui perfectioni comparandæ student. Magna siquidem ex seipsis satis commendabilia sunt, at in minoribus aliqua facilius obrepere negligentia solet & contemptus, quod parui ea esse mo-

menti, nec multum ab eis dependere credamas. Quod profecto insignis quidam est error: cum permultum ab hoc dependeat. Quocirca bene verbis illis per Sapientem allatis nos Spiritus sanctus præmonet, vt hoc à nobis periculum auertamus: quod qui modica contemnit, & parua paruifacit, paulatim in maiora sit prolapsurus. Sane, hæc ratio satis esse debebat ad hoc nobis persuadendum, ac sancto quodam timore nos complendos, cum ipsiusmet Spiritus sancti sit ratio & monitum. Egregie rem hanc pertractat Sanctus Bernardus, inter alia vero dicit, *A minimis incipiunt, qui in maxima postea prorunt.* quapropter ne decipiaris, inquit, quia verissimum est tritum illud, *Nemo* (communitate quidem loquendo) *repente fit summus* aut in vitio, aut in virtute, sed paulatim per interualla malum ipsum ac bonum crescit. Et quemadmodum graues corporum morbi non nisi paulatim accrescunt, sic & infirmitates spirituales ac graues animæ morbi non nisi sensim generantur. Proinde addit Sanctus Bernardus, quoties probrosas aliquando nonnullorum Deiseruorum ruinas videbis, noli putare tunc primum id damni in iis enatum esse: quia nunquam, qui longo tempore sancte laudabiliterque vixit, repente ac simul in scædum aliquod flagitium prolabitur ac proruit, at, quia ante in multis rebus minutis ac tenuibus, quarum frequentatione omnis in animæ eius virtutis vigor atque amor paulatim elanguit atque emarcuit, negligenter sese gessit; hinc promeruit, vt suam Deus omnipotens manum paululum ab eo subduceret. Quo factum, vt postea in graui, à qua oppugnatus fuit, tentatione, haud difficulter potuerit expugnari ac supplantari.

Insigni id comparatione declarat Cassianus; & est sane comparatio, qua & Spiritus sanctus in sacris Litteris vsus est. *Domus & ædificia*, inquit, *vno simul*

Collat. 6. Ab-
bat. Theodor.